

Timoteogât ekap kânok Paulonâ kulemgum pindip.

Mâsop den.

1 ¹Nâ Paulo, Yesu Kristogât Aposolo. Anutu kubikkubikniñâ sot Yesu Kristo gâbakpât mambât ândimen, zet Aposolo nep sâm niwet. ²Timoteo, gâ Yesugât siñgi âlip dâgoga nângâm nannâ ninâ yatâ oin. Gâgât ekap zi kulemgum gigan. Anutu Ibâ sot Kembuniñâ Yesu Kristo, zekâren gâbâ tânzângozângonj, buku orotjâ sot um lumbe gâgâren zem zimbap.

Sâm gulip a, zengât den.

³Nâ Makedonia hânân âibam op den dâgowan, zo yatâ upan. Epeso kamânân târokwap ândim a nâmbutjâ, ziñâ den siñgi âlip sâm gulipkume, zen kwâkâziñgâna birâbi. ⁴Zen den pat yennâ sâm a tenjgâñâ tenjgâñâ ândim gawe, zo zengât siñgi sâm kwâkâyangâme. Anutu kubikkubikkât denjâ, zo nângâne yennâ opmap. Zen kut jâi jâi zo birâm ândibigât dâzângoban.

⁵Siñgi âlip sâmen, zorat bonjâ itâ muyagei dâp upap. Um salek sot um kânok sot nângâm pâlâtânzijoot ândim umziñandâ gâsâyagobi. ⁶A nâmbutjandâ mâtâp zo birâm âi gulip ândim den bon buj sâm âragum mem ândie. ⁷Oi ziiñgât itâ sâme, “Nen Mosegât gurumin den zorat kwâkâm ziñgâziñgâñ a utnat.” Yatâ sâmjâ dinziñâ sot gurumin den zorat topjâ mân nângâm laj sâme.

Gurumin den zo bâliñ mâme a zengât sâsâñâ.

⁸Kembugât gurumin den Moseñâ sâip, zorat itâ nângâmen. Zo den âlipjâ. Zo sâlâpkum nângâm ândim ândiândiniñ kubikañgâm ândeindâ dâp upap. ⁹Zorat topjâ itâ ziap. Gurumin den zo a târârakjâ zengât siñgi bujâ. A itâ zo zengât siñgi. Den ku a, a hurat mân kwâkwat, bâliñ mâme a, um sumun a, a zen Anutu kândâtkom hângât orot mâme zorat nângâne zâizâiñ opmap. Ibâ mam tâmbetzângozângonj, kâmbam ku.

10 Laŋ mâman a, aŋandik ayân bâliŋ mâme. Aŋâ katep diim âim aŋgân kârâmŋâ katepkât torerâpŋâ zengât kât sângân nine ko katep zo ziŋgâbat sâme. Sarâ sâsâŋ a, Kembugât mâteŋan sarâ sâm kâtigime. Kut ŋâi ŋâi Kembugât den bonŋâ kâsa miŋaŋgâmap. Kut ŋâi ŋâi yatâ upme, zengât op Kembugât gurumin den ziap. 11 Kembuŋâ zâkkât den bonŋâ sapsum ziŋgâm ândibatkat sam nigip. Zorat Anutu sâm âlip kwâkŋaŋgâmen, zâkkât siŋgi âlip neule âsakŋoot zo a dâzâŋgoman.

Yesuŋâ Paulo tosaŋâ birâm nep diŋ sâm pindip.

12 Imbaŋâ nim mem kâtikŋan nâbarip, Kembuniŋâ Yesu Kristo, zâk sâiwap sâm dukuman. Zâkŋâ nâŋgânigi dâp oi nep diŋ sâm nigip.

13 Nâ mârumŋan zâk sâm bâliŋ kwâkŋaŋgâm arâpŋâ zâŋgom kâsa minziŋgâwan. Nâ nâŋgâm pâlatâŋnâ buŋâ. Kembugât topŋâ mân nâŋgâm lâŋ orâwangât um lâklâk otnim tânnom nep zo sâm nigip.

14 Kembuniŋangâren gâbâ tânzâŋgozâŋgoŋandâ nâgâren piksâi Kristo Yesu sot nâŋgâm pâlatâŋ opŋâ um kânok orâwan.

15 Yesu Kristo zâk bâliŋ mâme a kubikniŋgâbam hânân geip. Den zo bonŋâ. Den zo a pisuk patâ ziŋâ nâŋgâm simbitkubigât âsageip. Oi bâliŋ mâme a zengât patâziŋâ, zo nâ. Nâ mârum yatâ op ândiwan. 16 Nâ bâliŋ op ka op ândia mân birâniŋip. Buŋâ. Yesu Kristo zâk âlip tânnogip. Zorat topŋâ itâ. Tânzâŋgozâŋgoŋ, zo nâgâren pâi a zen zo ekŋâ nâŋgâm pâlatâŋ kwâkŋaŋgâm ândiândi kâtikŋan bagibigât otnigip. 17 Ândim gawe sot ândim zâinat, zorat a kutâ mân mumuŋâ sot mân igikŋâ, Anutu kânok, zâkkât kutsiŋgiŋâ zo âsak neulenŋoot zem zâimâmbap. Zo perâkŋak.

Pauloŋâ Timoteo siŋgi âlipkât kâwali nep tuubapkât sâip.

18 Nannâ Timoteo, mârum a sâtŋâ zen gâgât op Kaapumgâren gâbâ den sâm muyagiwe, zorat dâgobâ. Gâ den zo nâŋgâm kâwali nep tuum kâtigem ândiban. 19 Oi nâŋgâm pâlatâŋgâ kâtigem zei umgâ galem otna salekkom zimbap. A nâmbuŋâ ziŋâ um salek ândiândiŋ birâmŋâ nâŋgâm pâlatâŋziŋ lorei gulipkuwe. 20 Zo zengâren gâbâ ŋâi Hemenaiο sot ŋâi Alesande. A zagât zo Yesugât kâmurân gâbâ Sataŋgât bikŋan zâparâwan. Oi Sataŋgâ sâknam ziki den bâliŋzikŋâ zo birâbabotkat zâparâwan.

Ninâugât den.

2 1 Den nâmbuŋâ dâzâŋgobâ. Kândom ninâugât den sâbâ. Ninâu sot sâiwap den zorâŋ ziiŋâ sot a nâmbuŋâ zengât op Anutugâren ninâu sâm ândibi. 2 A kutâ sot galem a ârândâŋ tânzâŋgom zengât op ninâu sâbi. Oi galemnâŋgone târârak ândim lumbenâ op sândukŋan ândinat. 3 Zorâŋ âlip upap. Kubikkubikniŋâ Anutu, zâkŋâ zorat nâŋgi dâp upap. 4 Zâkŋâ a aksik patâ den bonŋâ nâŋgâm sumbengât siŋgi

upigât nângâmap. ⁵Anutu kânokņak ândiap. Oi Anutu sot a osetniņan a kânokniņâ ândiap, Yesu Kristo. Zâkņâ a pisuk patâ nen sumbemgât singi utnatkât mâtâp kubigi ziap. ⁶Zâkņâ ândiândiņâ birâm aksik patâ nengât suupniņ meip. Zorat den singi sâsâņ narâk mâte oi sâne laņ kârâm ariap. ⁷Zorat singi sâsâņ sot Aposolo ândibatkat gâsum sâlâpnogip. Oi hân nâin nâin gokņâ den bonņâ sot nângâm pâlâtâņgât topņâ kwâkâm zingâbatkat sâm nigip. (Den zo sarâ buņâ, bonņâ san.)

A ambân zengât den.

⁸A zengât san. Zen kamân dâp um kâlak sot sarâ birâm um salek zei Anutugâren ninâu sâbi.

⁹Zi ambân zengât san. Zen sâk pâke mem ândim urukmeruk ândine zorâņ neuleziņ upap. Oi neule top top sâņgân zâizâiņ mân pam ândibi. ¹⁰Ambân Kembugât singi ândinat sâmeņâ orot mâme âlipņâ utne dâp upap. ¹¹Ambân zen gigijâ ândim kindap kwatne a zen Kembugât den sâne nângâbi. ¹²Ambânņâ a Kembugât den kwâkâm zingâbap mo a walâziņgâm den nâi sâbap, zorat nâņga dâpņâ mân uap. Zâk yen uruņsâm ândibap.

¹³Adam zâk kândom muyageip, Ewa zâk bet. ¹⁴Oi sarâ mariņandâ Adam mân kâitkoip. Ambân kâitkoi bâliņ oip. ¹⁵Ambân, zâk katep mimiņangârâk ândibap, zo ko nângâm pâlâtâņ sot buku orot sot um salek sot gigij op ândibap. Ambân zen yatâ op ândine Anutuņâ gâsâzâņgobap.

Yesugât kâmurân a satņâ ândie, zengât den.

3 ¹Īâi zâk Yesugât kâmurân a sâtņâ ândibatkat sâbap, zâk nep âlipņangât okņangap sâsâņâ. Den zo perâkņak. ²A zâk târârak ândimņâ ambân kânok sot pâlâtâņ ândimap. A yatâ zo a sâtņâ kwânâņgâban. Oi umņangât kendonagom ândibap. Mân op gulipkum, orotņik opmap. A lomba buku otziņgâm kwâkâm zingâziņgâņ nep zo târârak tuubap. ³Too kâtik nem um gulip mân upap. Kâmbam mân kumbap. A lumbenâ op ândibap. Kât sikumgât âkņâle mân upap. ⁴Ambâ murarâp dâņ galem otziņgâbap. Murarâp girem den dâzâņgoi sât lulu op ândibi. ⁵Īâi zâk ambâ murarâp dâņ mân galem otziņgâmap, zâk dap op Anutugât kâmut galem otziņgâbap? ⁶Oi a nâi um kâtik ândeipņâ iraborâk Yesugât kâmurân târokwâip, zâk a sâtņâ mân kwânâņgâbi. A yatâ zo, zâk zâizâiņ oi Sataņņâ kâitkui kek birâbap. ⁷A kândâtņan ândie, ziņâ a nâigât nâņgâne dâp upap, a zorâņ a sâtņâ ândibap. Ziņ sâm bâliņ kwâkņangâne Sataņgât ârâmbâgân gâsubapkât san.

Yesugât kâmut zorat galem a, zengât den.

⁸Galem a zen yatik hâlâlu ândibi. Lâu purikgurik mân sâm ândibi. Waiņ too doņbep mân nimbi. Kât sikumgât âkņâle mân upi. ⁹Den singi

âlip zem gâip, zo um salegân pane zimbap. ¹⁰Zen kânñan mâsikâziñgâm Yesugât kâmurân nep tuune âlip oi Yesugât kâmurân galem nep zo sâm ziñgâbi. ¹¹Ambân Yesugât kâmut zengâren nep tuume, zen yatigâk hâlâlû ândibi. Uman pâpan mo sârân sâsâ den, den zo mân sâbi. Umziñangât kendon ândim den sânetâ bonñâ upap. ¹²Galem a ñâi, zâk ambân kânok mem zâk sot pâlatâñ ândibap. Zâk murarâpñâ sot kut ñâi ñâi gakâñâ dâñ galemziñ upap. ¹³Galem a ñâi, zâk nepñâ tuugi âlip oi a ambân ziñ sâm âlip kwâkñangâbi. Oi zâk Yesu Kristo sot pâlatâñ opñâ kenñgât buñ nepñâ kâwaliñoot tuubap.

Sĩngi âlip zorat den kombâñâ.

¹⁴Nâ gâgâren kek gâbat sâm den zi kulemgum gigan. ¹⁵Nâ kut ñâi ñâiñâ saanigi kârep oi Anutugât kâmut zengât oserân nepkât mân kwakpangât den zi kulemgum gigan. Ândiândi mariñâ, Kembu Anutu, zâkkât kâmut nen zâkkât namâ op ândim, zâkkât den bonñâ sot kombâñâ mem ândien. ¹⁶Sĩngi âlipniñangât topñâ yâmbâtñâ tik pam zeip, zo Anutuñâ sâm muyageip. Zo âlipñâ sot sâtareñoot. Den zo itâ.

“Yesu zâk sâk sot âsageip. Kaapumñâ topñâ sâm muyageip. Sumbem a ziñâ igâwe. Hânñâ hânñâ a zengâren sĩngiñâ sâm muyagiwe. Hân dâp a zen nâñgâm pâlatâñ kwarâwe. Neule âsakñan mem zarip.”

Sataññâ a umziñ mem gulipkoi sĩngi âlip kumbi.

4 ¹Kaapum zâk kânñan itâ sâm muyagemap. Gâtâm narâk patâ mâte upâ sâi a nâmbutñandâ sĩngi âlip birâm um gulip op Satañ sot wâke, zen sot pâlatâñ op zengât den nâñgâbi. ²Zo ko sarâ añâ umziñâ heban oipkât a kâitziñgom itâ dâzâñgobi, ³“Ambân mân memñâ sigan ândibi sot nalem nâmbut mân nem kendon ândibi.” Nen ko den bonñâ itâ nâñgâmen. Anutuñâ nalem top top pam nañgip. Oi nen zâkkâren nâñgâm pâlatâñ kwapñâ nalem zorat sâiwap sâm ninatkât sâip. ⁴Anutugâren gâbâ kut ñâi ñâi muyageip, zo âlipñigâk. Oi sâiwap sâm mem nem ândimen oi ko zorat kwâkâkwâkâñâ mân ziap. ⁵Anutugât denñâ sot ninâuñandâ nalem zo mâsop mem hâlâlû pâip.

Um bâbalañan nep tuunat.

⁶Yesugât kâmut den zo dâzâñgoban zo ko Yesu Kristogât kore a sât lulu ândiban. Oi nâñgâm pâlatâñ den sot sĩngi âlip topñâ nâñgâm lum gâin, zorâñ umgan zem tângogî ândiban. ⁷Oi gâ den pat sot ambân sombâ den lâlâlulu sâme, zo birâban. Gâ Kembangât mâtâbân târârak ândim umgâ kubikangâm ândiban. ⁸Sâkniñâ kubikangâm ândiândi, zo bâbalañ sot yenñâ yatâ. Kâ Kembangâren nâñgâm umniñ kubikangâm ândiândiñ, zorâñ bonñâ. Zorâñ hânân sot sumbemân ândiândi muyageniñgâbapkât sâsâñâ. ⁹Den zo bonñâ.

A aksik nângâm nanngânat. ¹⁰Oi nep zorat bonjâ minatkat sâknam nep tuum ândimen. Oi Anutu, ândiândi marijâ, zâkkât nângânângâyân upmen. Zâknâ a hân dâp nen kubikniñgâbapkât imbanâ zemņanņi ândiap. A nângâm pâlâtâņniņoot, zâknâ perâknjak nenngât kubikkubikniņ op galemniņ opmap.

Timoteo ândi mâmanņanngât den.

¹¹Den san, zi aksik dâzâņgoban. Kut nâi nâi zo nângâm upigât girem dâzâņgoban. ¹²Gâ a sigan op ândiatkât a zinj gâgât nângâne giginjâ mân upap. Gâ diņgâ sot ândi mâmangâ sot buku orotkâ, nângâm pâlâtâņ sot um salek ândim Yesugât kâmut zengât mâteziņan ândim mâtâp âlipņâ lân tirâpžanņona gekņâ yatik upi. ¹³Nâ gâbatkât mambât ândim singi âlip sâlâpkum zingâm dâzâņgom ândiban. ¹⁴A sâtnâ zen Kaapumgâren gâbâ gâgât den sâm muyagem bitziņâ kâukan pam mâsop mingiwe. Mâsop zo gulip opapkât mân loriban. Kâtigem nep tuuban. ¹⁵Gâ zorat nângâ kwâkâ op nepkâ imbanâ tuuna bonjâ muyagei ek nângâbi. ¹⁶Gâ um sâkkâ galem op singi âlip sâsân nep sâm gigip, zo ârândâņ galem upan. Gâ nep zo âsâbâņ tuum ândiban. Yatâ upan zo ko diņgâ nângâme sot gikâ ârândâņ ândiândi âlipņan âibi.

Sâm kubikkubik den.

5 ¹A sombâ nâi dukubam den kârâņņoot mân dukuban. Ibânâ sâm mulunâk dukuban. A katep âtâ murâpnâ sâm den dâpziņanâk dâzâņgoban. ²Ambân sombâ yatigâk mamârâpnâ sâm diim gem den dâzâņgoban. Ambân sâk wâgân sot sigan, zen ponârâpnâ sâm sâkkâ galem op târârak kin den dâzâņgoban.

Ambân malâ, zengât den.

³Ambân malâ sombâ, zengât den tânguban. Ambân malâ sombâ kanpitâ, zengât op san. ⁴Malâ nâi nan bârarâp sot bagirâp ândibi oi ko zinjâ Kembangât den mem kin âse âlarâpziņ galem otziņgâbi. Oi ombenjan kut nâi nâi zingâwe, zorat tosa zo zinjâ mâkâbi. Anutuņâ zorat nâņgi dâp upap. ⁵Ambân malâ sombâ zâk zikņik ândim Anutugâren nângâm pâlâtâņ kwap wâratkubap. Oi âsâbâņ kut nâi nâigât kwakņâ zorat zâkkâren ninâu sâbap. Ambân malâ yatâ zo, zengât op san. ⁶Ka ambân malâ sâk wâgân ândime, zengât girem den itâ sâban, “Zen laņ ândibi zo ko mumuņangât singi op ândibi.” ⁷Ambân malâ den so dâzâņgom kâtigena tosa buņ ândibi. ⁸A mo ambân nâi, zâk torerâņņâ mo ibâ mam, ambân murarâp, zo dâņ mân galem otziņgâbap, zo ko zâk singi âlip birâm um kâtik uap sânat. Wangât, zâk um kâtik a nâmbutņâ walâziņgâm bâliņâ oip, zorat.

Malâ topziņ nângâbi.

⁹Malâ nâi zâk kendonņâ 60 ândeip. Oi a kânok sot pâlâtâņ op ândeip, zo yatâ zo kutņâ malâ zengât ekabân pane zimbap. Malâ nâi nan bârarâp

buŋ sot torerâp buŋ, zâk Yesugât kâmut ziŋâ on galem upigât kutŋâ kulemgum galem upi. ¹⁰Oi ambân zo sât lulu nep tuugip mo buŋâ, zorat topŋâ nâŋgâbangât sâm mâsikâziŋgâban. Nan bârarâp minziŋgâm dâŋ galem otziŋgip mo buŋâ? Zâkŋâ lomba a ambân buku otziŋgip mo buŋâ? Yesugât siŋgi a on galem otziŋgip mo buŋâ? A sâknam nâŋgâne betziŋjan meip mo buŋâ? Nep âlip top top zo tuugip mo buŋâ? Nep top top zo tuugi ikne âlip oi topŋâ ekabân kulemgubi.

¹¹Malâ sâk wâgân zen kutziŋâ malâ zengât ekabân panâ sâne kwâkâziŋgâban. Zen yatâ zorâŋ laŋ ândiândiŋangât otziŋgi a minam Kristo kândâtkubi. ¹²Oi mârûm Kembangât nep tuubigât den sâwe, zo loŋgiŋne tosaŋoot opmap. ¹³Oi zorik buŋâ. Nephât mân nâŋgâm mirâ lâkŋan nem obândime. Oi zorik buŋâ. Den bon buŋ sot den bâliŋâ laŋ sâme. ¹⁴Zorat nâ itâ san. Malâ sâk wâgân ziŋ a dum mem murarâ minziŋgâm mirâ umŋan ândie, zen on galem otziŋgâbi. Yatâ op ândine kâsa ziŋ sâm bâliŋ kwatningânam den kârûm birâbi. ¹⁵Malâ nâmbutŋandâ mârûm mâtâp âlipŋâ birâm Satangât mâtâbân âiwe, zorat nâ yatâ san. ¹⁶Yesugât kâmurân ambân ŋâi zâkkât toren malâ ŋâi ândibap zo ko zâk on galem upap. Yesugât kâmut zen ambân malâ zo mân galemgubi. Torerâp ândie, ziŋâ galem upi. Ka malâ ŋâi torerâpziŋ buŋâ zo ko kâmut ziŋ galem otziŋgâbi.

Galem a, zengât den.

¹⁷Galem a, ziŋâ Kembangât nep kâtigem tuune âlip oi kut ŋâi mem zâi pam otziŋgâbi. Siŋgi âlip sâme sot kwâkâm ziŋgâme, a zo yatâ otziŋgâbi. ¹⁸Galem a ziŋ nepkât sâŋgân mimbi, zorat Kembangât ekabân den ŋâi itâ ziap,

“Wâugandâ zuu zigi mem ko kembi mân pindâna mân dâp upap.”

Oi den ŋâi itâ,

“Nep a zâk nepkât sâŋgân mei dâp upap.”

¹⁹A kânokŋâ galem a ŋâi denân pambâ sâi mân nâŋgâbi. A zagât mo karâmbut ziŋâ den sâsâŋangât sâne nepŋâ tuuban. ²⁰Galem a ŋâiŋâ bâliŋ op mân biri a kâmut zengât mâteziŋjan den sâm kubikŋangâna nâmbutŋâ ziŋâ ekŋâ kengât upi.

²¹Nâ Anutu sot Yesu Kristo sot sumbem arâpŋâ zengât mâteziŋjan itâ sâm kâtigian. Den dâgogan, zi dâŋâk galem otna ŋâi mân gibap. Oi umgâŋgârâk a ambân laŋ mân otziŋgâban. Hâtubâtu mân otziŋgâban. ²²Gâ a nepkât mâsop kâukziŋjan bikâ kek mân pâmban. Zâk zengât tosaŋâ gâgâren zâibapkât yatâ upan. Um sâkkâ galem otna salekkom zimbap.

Mâsekât den sot bâliŋangât den.

²³Gâ umgan mâsek âsâbaŋ muyagemap, zorat tooyak mân nimban. Waiŋ too mâik ŋâi nena âlip upap.

buŋâ. Zâk âsakŋâ umŋan ândiap. Gootŋan mân âibemgât dâp. Aŋâ mân igâwe. Zâk mân ikpengât dâp. Sâm âlip sot Kembu nepŋâ memŋâ ândim zâimâmbap. Perâkŋak.

Kombâŋâ zinziŋ kâtik muyaginat.

¹⁷A kât sikum patâ zemziŋgap, zen girem dâzâŋgona sâkziŋ mân mem zâibi. Kut ŋâi ŋâi buŋ orot, zorat nâŋgâne zorâŋ kombâŋziŋ oi zoren mân kâtigibi. Anutuŋâ gom sambe muyageniŋgi mem nem sâtâre op ândien, zorat nen zâkkâren nâŋgâm pâlâtâŋ kwâkŋaŋgâm ândinat. ¹⁸Oi sâm ziŋgâna âlipŋaŋgât nep tuum umâlepât op kut ŋâi ŋâiziŋ kâsâpkum a kanpitâ ziŋgâm ândibi. Oi siŋgi âlipkât bonŋâ muyagibi. ¹⁹Yatâ opŋâ kombâŋziŋ ŋâi zinziŋ kâtik memŋâ ândiândi mimbî. Ândiândi zo bonŋâ.

Timoteogât girem den

²⁰O Timoteo, gâ Kembangât den gigip, zo dâŋ galemgum mem ândiban. Oi a nâmbutŋandâ nen nâŋgânâŋgâniŋoot sâm den yenŋâ mo bon buŋ zo sâne nâŋgâm kubik birâban. ²¹A nâmbutŋâ den zoren mândâm nâŋgâm pâlâtâŋgât mâtâp birâwe.

Anutugâren gâbâ tânzâŋgozâŋgoŋ zo zeŋgâren zimbap.
Zo yatik.